Szkolenie: Kreatywni i aktywni – warsztaty rozwijające dla bibliotekarzy pracujących z dziećmi

MATERIAŁ DODATKOWY: Wyprawa do świata najmłodszych czytelników

prowadząca: Katarzyna Gołuńska

Toruń, 14.09.2018 r.

Zadanie

Ważne/
Podsumowanie

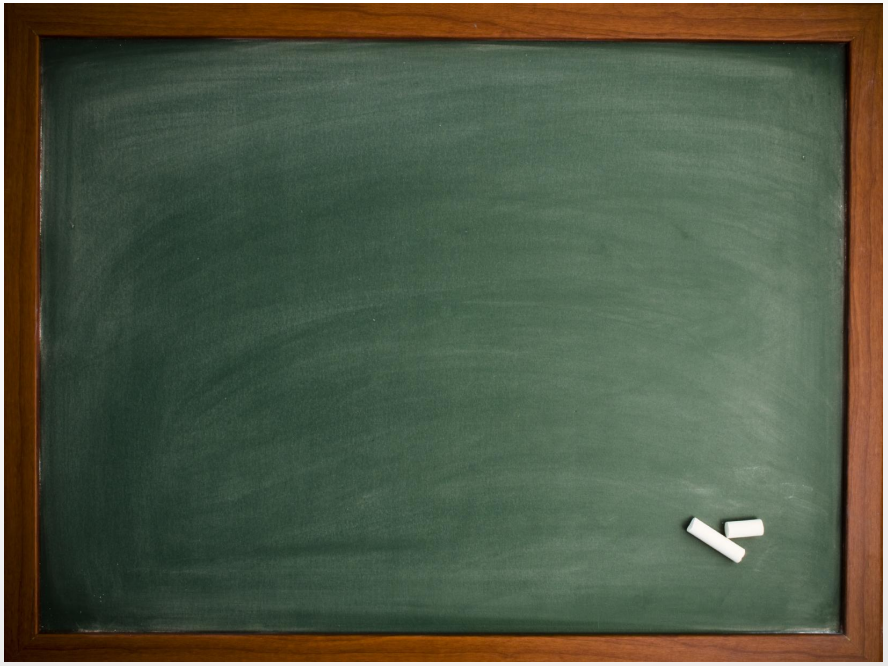

Dodatek do części 1: Rozwój psychospołeczny dziecka, czyli dlaczego kilkulatek nie „usiądzie grzecznie”

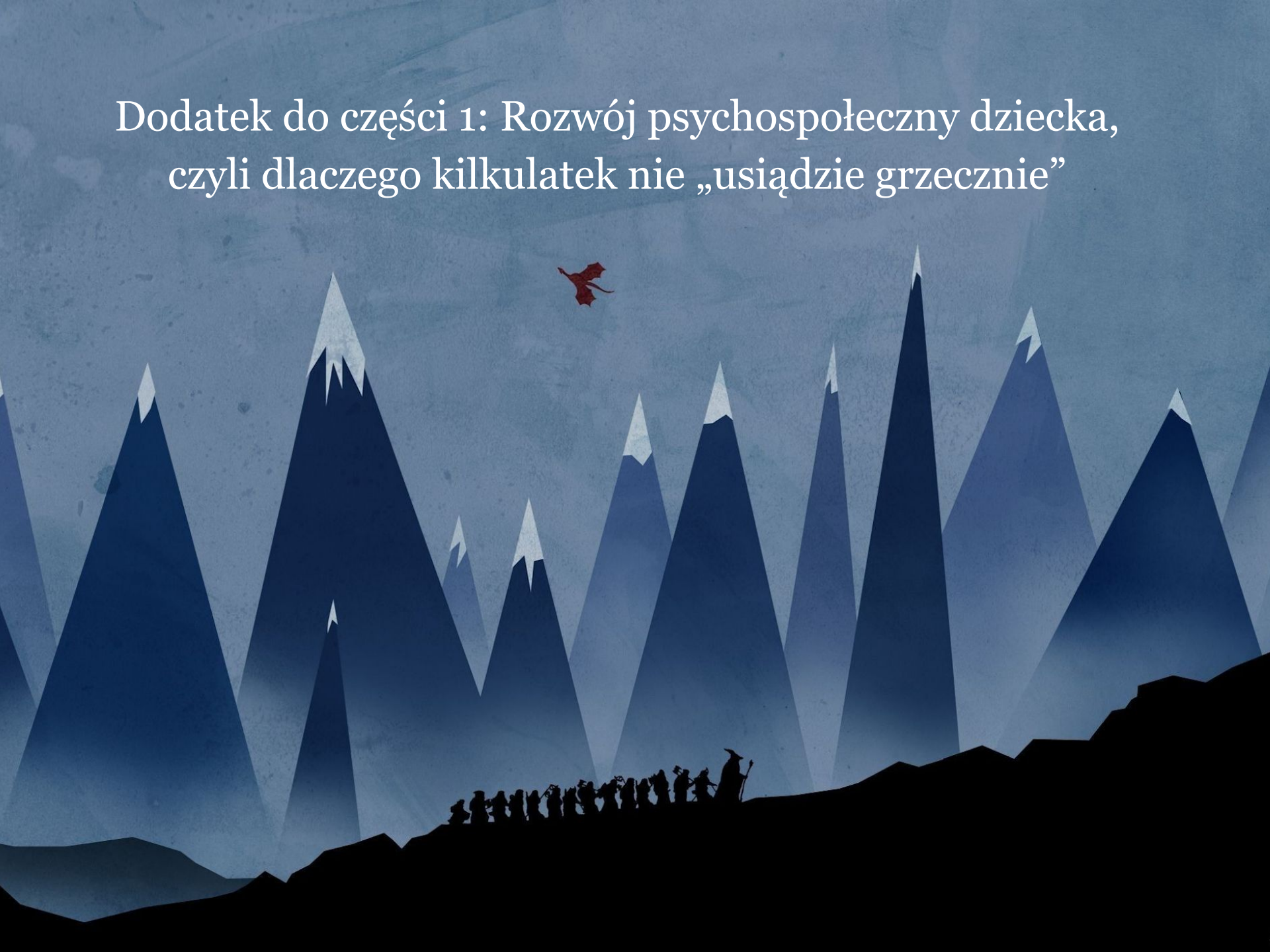

W tej prezentacji poruszymy kwestie mające bezpośredni wpływ na konstruowanie warsztatów dla dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych, w taki sposób, by ciekawiły, uczyły i rozwijały podopiecznych.

Poszukamy odpowiedzi na pytanie: jak modelować zadania dla dzieci, by mogły z naszych zajęć wynieść doświadczenia, wiedzę i umiejętności?

Podstawę rozwiązania tej zagadki stanowią dwa procesy: uczenia się i wchodzącej w jego skład uwagi. To właśnie procesom uczenia się u dzieci poświęcę najwięcej miejsca w dzisiejszym spotkaniu. Sam jego tytuł zdradza bezpośredni klucz do rozwiązania zagadki jest nim… działanie, doświadczanie.

UCZENIE SIĘ

Dużym ułatwieniem w przygotowywaniu warsztatów będzie dla Ciebie

piramida zapamiętywania

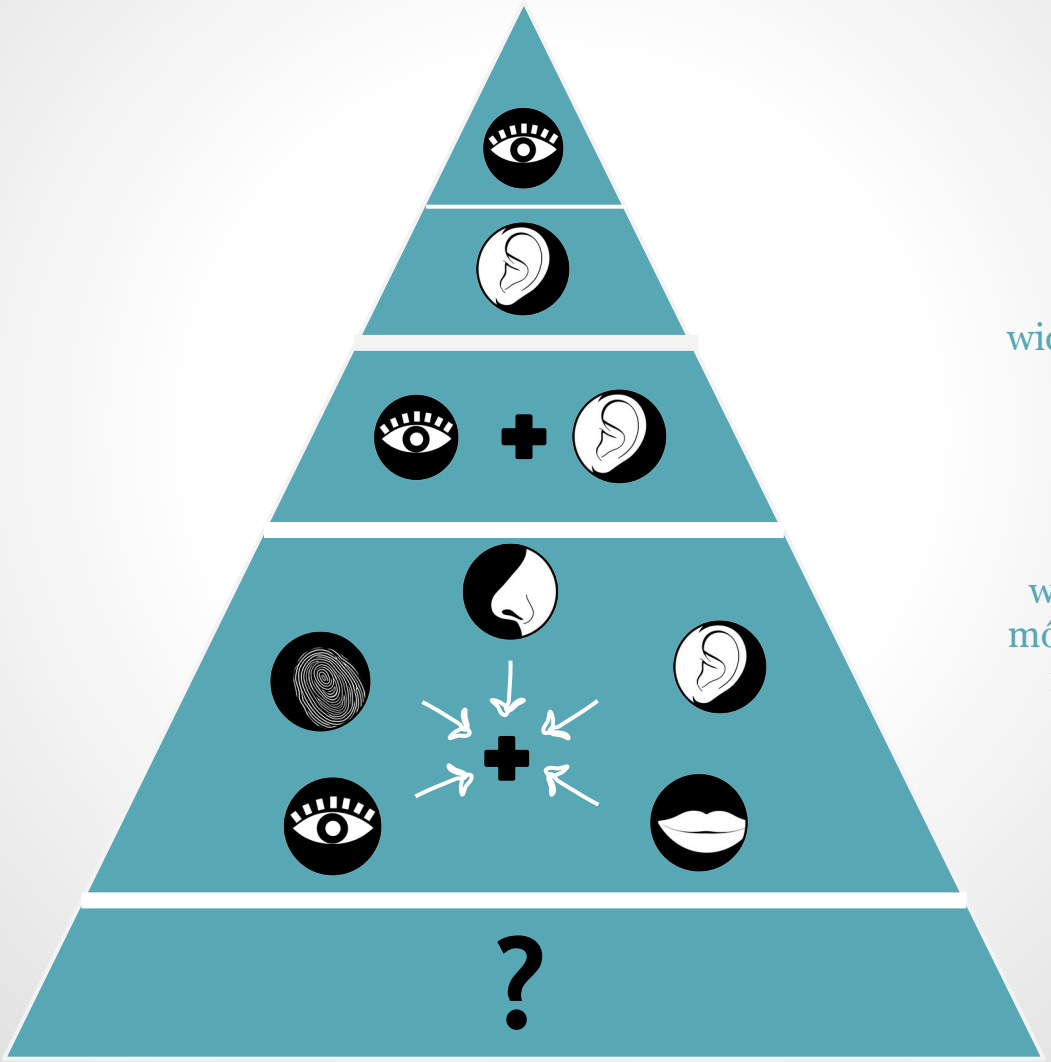

Zadanie 3: Słuchowiec, wzrokowiec a może kinestetyk?

Na pewno spotkałaś się ze stwierdzeniem, że ludzie dzielą się na kinestetyków, słuchowców i wzrokowców. Terminy te oznaczają, którym kanałem sensorycznym najszybciej, najwięcej zapamiętują. I rzeczywiście większość osób dorosłych wykazuje preferencje dla jednego kanału zapamiętywania, niekiedy spotykamy osoby dwukierunkowe np. kinestetyk-słuchowiec.

Kim jesteś wzrokowcem? Słuchowcem? Kinestetykiem? Podziel się z innymi swoim przypuszczeniem i daj znać dlaczego sądzisz, że jesteś tym kim jesteś ;)

Ciekawa jest informacja, że każdy z nas na początku życia jest mulisensoryczny. Oznacza to, że najefektywniej uczy się używając do zdobywania wiedzy wszystkich pięciu zmysłów. Do tego dążą dzieci, intuicyjnie chcą się tak uczyć. Zerknij na piramidę, taki sposób nauki pozwala na najefektywniejsze przyswajanie wiedzy (70-90% przyswajanego materiału).

O ile przyuczanie do zdobywania wiedzy jednym kanałem zubaża nasze możliwości uczenia się! Pracujemy angażując wszystkie zmysły u bardzo małych dzieci, jednak w wielu wypadkach im są starsze w toku edukacji odchodzimy od multisensorycznego bodźcowania na rzecz wyrabiania nauki jedno-, dwukanałowej (kierując się ku podstawie nauczania: czytanie+pisanie).

W efekcie spotkanie dorosłej osoby multisensorycznej jest bardzo trudne. Na pocieszenie dodam, że oczywiście można się ponownie nauczyć przyswajania wszystkimi kanałami…

“One zbierają swoje doświadczenia “ręką, sercem i głową”. Uczą się poprzez działanie. Obserwują, odkrywają i wypróbowują różne sposoby zachowania… Potrzebują pozytywnego nastawienia i nastroju, aby móc doprowadzić do owocnych procesów nauki”

Daniela Braun, *Badanie i odkrywanie świata z dziećmi*

Jak uczą się dzieci?*

Społecznie

Dzieci od urodzenia żyją w s´wiecie społecznym, uczą się najchętniej i najłatwiej wszystkiego, co ma związek z innymi ludz´mi i ma **kontekst emocjonalny**. Uczą się wtedy, gdy czują się bezpiecznie z drugą osobą i gdy ich pomysły **traktowane są poważnie**, z szacunkiem. Niepowtarzalną okazją do poznawania i uczenia się s´wiata jest towarzystwo innych dzieci.

Wielozmysłowo

Dzieci uczą się, wykorzystując wszystkie zmysły. Ich droga do zrozumienia s´wiata prowadzi poprzez konkretne **dos´wiadczenia zmysłowe**. Wąchając, smakując, obserwując, dotykając, słuchając, przemieszczając się – dzieci zdobywają wiedzę o s´wiecie. Jak mo´wi Wolfgang Loscher „wszystko, co jest w umys´le dziecka, najpierw musi byc´ w jego zmysłach”.

Holistycznie

Dzieci rozwijają się holistycznie. Wszystkie sfery ich rozwoju przenikają się i wzajemnie na siebie oddziałują: fizyczna, emocjonalna, społeczna, poznawcza. Można zaobserwowac´, że **dobre samopoczucie** dziecka wpływa na efektywnos´c´ uczenia się, rozwo´j fantazji w zabawie jest podstawą kreatywnego mys´lenia, a rozwo´j fizyczny decyduje o przyszłym nabywaniu umiejętnos´ci czytania i pisania.

Aktywnie

Dzieci uczą się od momentu przyjs´cia na s´wiat, a nawet prawdopodobnie już wczes´niej. Badania nad tym, w jaki sposo´b rozwijają się małe dzieci wskazują, że już niemowlaki uczą się w sposo´b aktywny. Dzieci od początku są ciekawe s´wiata, są otwarte na nowe dos´wiadczenia. To od urodzenia **mali badacze**, kto´rzy poznają s´wiat na zasadzie **pro´b i błędo´w**, eksperymentują, wyciągają wnioski, rozważają dowody i szukają prawdy

Z sensem

Dzieci muszą widziec´ sens tego, czego się uczą. A sens widzą wtedy, gdy zadanie, kto´rym się zajmują, je ciekawi, jest połączone z ich **bezpos´rednimi dos´wiadczeniami** i widzą jego realną **przydatnos´c´**. Dzieci są organizatorami własnego procesu uczenia się, wybierają i kształtują swoje dos´wiadczenia, tworząc swo´j własny, wewnętrzny obraz s´wiata.

* opracowanie:
Izabela Kułakowska, Agnieszka Tkaczyńska,
Instytut Małego Dziecka im. Astrid Lindgren

Krótko o pamięci krótkotrwałej

Jeśli istnieje treść, szczególnie ważna i chcesz by dzieci mogły swobodnie do niej nawiązywać, warto wiedzieć trochę o przebiegu procesu zapamiętywania. Potrzebne będą tylko dwie informacje bardzo ważne przy planowaniu zajęć.

Na początek

PAMIĘĆ KRÓTKOTRWAŁA - to w niej przechowujemy dopiero co zgromadzone informacje, a zachowujemy je przez 10 minut! Jeśli przez 10 minut od zaprezentowanej informacji nie wykorzystamy jej w dalszych działaniach z dziećmi, zniknie ona z ich pamięci.

A teraz:

EFEKT ŚWIEŻOŚCI - jeśli szczególnie zależy nam na wyeksponowaniu treści, należy wykorzystać ją w działaniach, natychmiast po prezentacji. Efekt świeżości, czyli umiejętność pełnego odtwarzanie wiadomości w niezmienionej postaci, trwa tylko przez moment.

UWAGA

Wielu animatorów ceni sobie pracę z dziećmi szkolnymi, podczas gdy zajęcia z przedszkolakami sprawiają im trudności. Ciężko utrzymać im uwagę dzieci na prezentowanych treściach, czy zadaniach do wykonania. Nie jest to związane z porażającymi "defektami" opiekunów, a jedynie z prawidłowością rozwojową dziecka. Umiejętność intencjonalnego skupienia uwagi, u dzieci w wieku trzech lat, jest znikoma. Co oznacza, że utrzymanie zaciekawienia tematem u trzylatka, będzie wymagało od nas wiele wysiłku, nieco sprytu i sporo znajomości możliwości małego dziecka.

Uwagę dzieci przedszkolnych utrzymujemy z zewnątrz. Możemy używać sposobu, bardzo częstego, ale frustrującego dla nas i dziecka, czyli nieustannego napominania. Sposób przyjemniejszy, do którego nakłaniam to używanie urozmaiconych, przeplatających się, wyraźnych bodźców.

Z młodszymi dziećmi należy pracować szybko, zmiennie, ciekawie, by nie zdążyły się znużyć i przerzucić uwagi np. na pracującą za oknem koparkę. Wymaganie od trzylatka, by skupił się, bo “Pani mówi teraz coś ważnego”, mija się z jego możliwościami rozwojowymi.

Oczywiście inaczej rzeczy się mają jeśli Pani zrobi to w sposób emocjonujący, samowolnie przyciągający uwagę dziecka…

...a zajęcia będą przypominały rozpędzoną, radosną karuzelę!

Przejście od zewnętrznego kierowania uwagi do intencjonalnego skupiania uwagi u dzieci w wieku 3-10.

10 lat

3 lata

Powyższy schemat wskazuje wyraźnie, że u trzylatka dominuje uwaga mimowolna. Z każdym rokiem dziecko nieustannie, ale powolnie zmierza od zewnetrznego skupiania uwagi, do kierowania wewnętrznego. Dopiero, gdy ma dziesięć lat (!) jest w stanie w pełni, wewnętrznie nakazać sobie skupienie uwagi na danym zadaniu i utrzymywać ją.

Literatura:

1. Braun D. (2002). *Badanie i odkrywanie świata z dziećmi*. Kielce: Wydawnictwo Jedność. - znaczenie i rola multisensorycznych doświadczeń.

2. Gruszczyk-Kolczyńska E., Zielińska E. (2005). *Wspomaganie dzieci w rozwoju zdolności do skupiania uwagi i zapamiętywania*. Warszawa: Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne. - więcej o intencjonalnym skupianiu uwagi u dzieci.

3. Zimbardo P. (2010). *Psychologia. Kluczowe koncepcje*. T.2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN - pamięć i przechowywanie informacji w pamięci krótkotrwałej.

Multimedia:

1. Brzezińska A.I. *Jak uczą się małe dzieci.*

http://wszechnica.org.pl/?p=11&id_content=225&id_keyword=124

1. PODSUMOWANIE lista

1) Proponuj zadania angażujące wszystkie zmysły, aktywizujące, pozwalające badać i doświadczać problemu.

2) Pokazuj cel, jaki macie osiągnąć, dziecko musi wiedzieć, że działa “po coś”.

3) Konstruuj zajęcia tak by dzieci mogły wiązać nowe informacje z tym co znają.

4) Z młodszymi dziećmi pracuj szybko i zmiennie, niezależnie od wieku pracuj ciekawie!

5) Po przekazaniu ważnych treści, wykorzystaj je natychmiast w aktywnościach, tak by dzieci miały okazję je zapamiętać.

6) Poznaj możliwości rozwojowe dzieci i ich preferencje.

1. PODSUMOWANIE hasła

piramida zapamiętywania

wielozmysłowo

holistycznie

z sensem

intencjonalne kierowanie uwagi

społecznie

potrzeba eksploracji

uwaga mimowolna

efekt świeżości

aktywnie

rozwój nieliniowy

10 minut!

Sprawdź, czy wszystkie przytoczone hasła są Ci znane.

Dziękuję za UWAGĘ ;)

prowadząca: Katarzyna Gołuńska